

Päiväys
17.3.2026

Diaarinumero
569/03.04.04.04.23/2025

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

17.3.2026

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **24.3.2026**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 17.3.2026 nro 320/2026, valitus ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain yhteiskäsittelyn piiriin kuuluvassa lupa-asiassa, koskien kalliokiviaineksen ja moreenin ottoa, louhintaa ja murskausta, Raahe.

Luvan hakija

Puhuri Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **17.3.2026 – 23.4.2026** Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **23.4.2026**.

17.3.2026

Dnro 569/03.04.04.04.23/2025

Asia

Valitus ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain yhteiskäsittelyn piiriin kuuluvassa lupa-asiassa

Valittajat

██████████, Raahen Seudun Luonnonystävät ry, Kansalaisten kaivosvaltuuskunta - MiningWatch Finland ry ja Vesiluonnon Puolesta ry

Luvan hakija

Puhuri Oy

Päätös, josta valitetaan

Raahen kaupungin ympäristötarkastaja 27.3.2025 § 3/2025

Ympäristötarkastaja on myöntänyt Puhuri Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan kalliokiviaineksen ja moreenin ottamiseen ja ympäristönsuojelulain 27 §:ssä tarkoitetun ympäristöluvan louhintaan ja murskaukseen tilalle Ketunpuhuri 678-412-42-297 ja Aarnivuo 678-412-9-47.

Yhteislupa on myönnetty täydennetyn hakemuksen ja ottamissuunnitelman sekä lupamääräysten mukaisesti. Päätökseen on liitetty lupamääräykset 1–27, joista lupamääräykset 1, 2, 6, 10, 12, 13, 16, 20, 21 ja 25 kuuluvat seuraavasti:

Maa-ainesluvan lupamääräykset

1. Maa-aineksia saa ottaa 2,93 ha:n alueelta yhteensä enintään 280 000 m³. Maa-ainesten oton saa ulottaa enintään tasoon +22,0 (N2000). Ottamistoiminnan tulee edetä 25.10.2024 päivätyn ottamissuunnitelman ja 3.10.2024 päivätyn suunnitelmakarttojen mukaisesti.

2. Ottamisalue on merkittävä selvästi (esim. paaluin) maastoon ennen ottamistoiminnan aloittamista. Naapuritilojen rajaa vasten tulee jättää vähintään 30 m suojaetäisyys. Ottoalueelle ja louhoksen seinämiin on sijoitettava riittävästi korkomerkintöjä ottotason seuraamista varten. Luvanhaltijan on huolehdittava merkintöjen säilymisestä alueella koko ottamistoiminnan ajan.

6. Jälkihoitotoimenpiteet tulee tehdä ottotoiminnan etenemisen myötä vaiheittain ottamissuunnitelmassa esitetyn mukaisesti sekä ympäristöhallinnon ohjeiden (Maa-ainesten ottaminen – Opas ainesten kestäväään käyttöön, Ympäristöministeriön julkaisu 30/2023) periaatteita noudattaen. Louhoksen reunat on luiskattava kaltevuuteen 1:3 tai loivemmaksi vähintään pohjaveden täyttymistason yläpuolisilta osilta. Humuspitoisia maita ei saa käyttää louhosalueen täyttymisvesitason alapuolisiin osiin ja humuspitoisten maiden joutuminen vesialtaaseen tulee estää. Louhoksen pohjalle tai reunoihin ei saa jäädä vaarallisia lohkareita tai kielekkeitä. Louhos reunoiltaan ja ympäristöltään tulee muotoilla mahdollisimman luonnonmukaiseksi. Tarpeen vaatiessa ottotoiminnan päätyttyä ottoalueen reunojen ulkopuolelle tulee tehdä riittävän turvallinen pysyvä suojaus, jolla putoamisvaara louhokseen estetään. Ajoluiska tulee jättää toiminnan päätyttyä turvallisuusluiskaksi.

Ympäristöluvan lupamääräykset

10. Alueella saa murskata enintään 260 000 t/v alueelta otettavaa kiviainesta.

12. Louhosvesien pumpattava vesimäärä ja virtausnopeus on säädettävä sellaiseksi, ettei vesien johtamisesta aiheudu alapuolisten ojen syöpymistä, tulvimista, haitallista kuormitusta tai muuta vahinkoa ympäristölle. Louhoksesta pumpattavan veden määrää tulee tarkkailla ja siitä tulee pitää kirjaa. Kirjanpito tulee toimittaa valvontaviranomaiselle vuosiraportoinnin yhteydessä.

Laskeutusaltaan toimivuutta ja louhosvesien johtamisen vaikutuksia ojiin ja alapuolisiin alueisiin tulee seurata. Mikäli pumpattavista vesistä aiheutuu haittaa alapuolisille alueille, tulee pumppaus välittömästi keskeyttää ja ryhtyä toimenpiteisiin haitan korjaamiseksi ja ehkäisemiseksi jatkossa. Laskeutusallas tulee tyhjentää kiintoaineesta tarvittaessa.

Valvontaviranomainen voi tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä veden pumppauksesta ja selkeyttämisestä.

13. Metsäojiin laskeutusaltaasta johdettavien vesien laatua tulee tarkkailla kaksi kertaa vuodessa kesäisin ja syksyisin, mikäli alueelta tarvitsee pumpata vesiä. Vesinäytteistä on tutkittava ainakin seuraavat ominaisuudet ja aineiden pitoisuudet: kiintoaine, kokonaistyyppi, ammoniumtyyppi, nitraattityyppi, pH, kloridi, sähkönjohtavuus, CODMn, rauta, sulfaatti ja arseeni sekä öljyhiilivedyt (C10-C40). Pintaveden laadun tarkkailutulokset tulee toimittaa valvontaviranomaiselle vuosiraportoinnin yhteydessä.

Näytteenoton lisäksi luvanhaltijan on silmämääräisesti tarkkailtava louhoksesta pois pumpattavan veden laatua. Luvanhaltijan on keskeytettävä pumppaaminen välittömästi sekä otettava tarkkailunäyte, mikäli vedessä havaitaan jotain poikkeuksellista, esim. öljyä. Asiasta on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle, jolle analyysitulokset tulee toimittaa heti niiden valmistuttua.

Valvontaviranomainen voi tarkkailutulosten perusteella muuttaa tarkkailutiheyttä ja tarvittaessa täydentää tai antaa tarkempia määräyksiä veden laadun seurannasta.

Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

16. Alueen toiminta on kokonaisuudessaan järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu maaperän, pinta- tai pohjavesien pilaantumisvaaraa, terveydellistä haittaa, epäsiisteyttä, roskaantumista, tavanomaista suurempaa pöly-, melu tai värinähaittaa tai ympäristön pilaantumista.

20. Toiminnasta aiheutuvaa pölyämistä on tarvittaessa torjuttava kastelemalla tai muilla pölyhaittojen ehkäisemiseen riittävällä menetelmällä. Myös alueelle johtavan tien pölyntorjunnasta on tarvittaessa huolehdittava. Valvontaviranomainen voi tarvittaessa antaa erikseen määräyksiä pölyntorjunnasta.

21. Räjätystyössä on noudatettava mitä asiasta muussa lainsäädännössä säädetään. Räjätystyöt on mitoitettava ja räjäytysaineet valittava siten, että räjäytyksestä ja niistä aiheutuvasta värinästä ei aiheudu vahinkoa tai haittaa ulkopuolisille kiinteistöille ja rakennuksille eikä muulle ympäristölle tai rakenteille.

Louhintaräjätysten tulee riittävän ajoissa ennen räjäyttämistä antaa varoitussignaali ja huolehtia siitä, ettei louhinta-alueelle pääse ulkopuolisia.

Tarkkailu, kirjanpito ja raportointi

25. Luvanhaltijan on pidettävä kirjaa alueen toiminnoista, pumpatuista vesimääristä ja laskeutusaltaan toiminnasta.

Luvanhaltijan on toimitettava valvontaviranomaiselle vuosittain helmikuun loppuun mennessä edellistä vuotta koskeva vuosiraportti, josta käyvät ilmi vähintään seuraavat tiedot:

- louhinta- ja murskauspäivien määrä ja ajankohta
- louhitun ja murskatun kiviaineksen määrä
- louhoksen tyhjennyspumppausten ajankohdat ja pumpatut vesimäärät
- tiedot pintavesien tarkkailun tuloksista
- polttoaineen laatu ja kulutus
- laskennalliset rikkidioksidin, typenoksidien, hiilidioksidin ja hiukkasten vuosipäästöt
- toiminnassa syntyneiden jätteiden määrä, laatu ja toimituspaikka
- ympäristönsuojelun kannalta merkittävät häiriö- ja poikkeustilanteet ja niiden johdosta tehdyt toimenpiteet

Toiminnan vuosiraportti on ensisijaisesti toimitettava sähköisesti valtakunnallisen ympäristönsuojelun valvonnan tietojärjestelmän (YLVA) kautta.

Valituksenalaiseen päätökseen on kirjattu ratkaisun yleiset perustelut. Lisäksi lupamääräykset on perusteltu erikseen. Päätöksessä on annettu vastaus asiassa esitettyihin lausuntoihin ja muistutuksiin.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valittajat ovat ensisijaisesti vaatineet, että hallinto-oikeus kumoaa ympäristötarkastajan päätöksen. He ovat vaatineet toissijaisesti, että asia palautetaan uudelleen käsiteltäväksi toimivaltaiselle lupaviranomaiselle. Lisäksi valittajat ovat vaatineet oikeudenkäyntikulujensa korvaamista.

Sen varalta, että lupaa ei kumota valittajat ovat muun ohella vaatineet maa- ja kallioperän haitallisten mineraalien ja niiden geokemian selvittämistä sekä louhinnan kieltämistä pohjaveden pinnan alapuolella ja sen läheisyydessä. Erityisesti tulee selvittää läheisen Laivakankaan kultakaivoksen malmi- ja sivukivimineralisaatioiden haitta-aineet ml. arseeni, raskasmetallit, uraani, kvartsi sekä asbestimineraalit. Toiminnalta tulee edellyttää aluehallintoviraston hyväksymä kaivannaisjätesuunnitelma ennen toiminnan alkua.

Menettelyt joilla estetään vesissä ja pölyssä vaarallisten kiviaineksien louhinta tulee selvittää, ml. lukien louhinta-alueen ja syvyyden rajoittaminen.

Louhinta pohjaveden pinnan alapuolella ja läheisyydessä tulee kieltää.

Lupamääräyksillä tulee määrätä i) päästö- ja prosessivesien puhdistus toiminnan aikana, niin että ympäristölaatunormit eivät ylity pinta- ja pohjavesissä ii) louhoksen pintojen mineralisaation louhiminen sellaisiksi, että niistä ei tule haitallisten mineralisaatioiden päästöjä pitkienkään aikojen kuluessa.

Pinta- ja pohjavesien tarkkailun tulee kattaa läheisen Laivakankaan kultakaivoksen malmi- ja sivukivimineralisaatioiden haitta-aineet ml. arseeni, raskasmetallit, uraani, kvartsi sekä asbestimineraalit.

Toiminnan vaikutukset tulee arvioida ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä huomioiden yhteisvaikutukset kaivoksen ja muiden lähialueen kivilouhimoiden kanssa. Kaivosmineraalien haaskaaminen ja toisaalta luvittamaton hyötykäyttö tulee estää. Asiassa tulee pyytää ELY:n ja Tukesin sekä mahdollisesti myös Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunnot.

Perustelut

Louhintatoiminta ei olisi vähäistä, 280 000 m³ tarkoittaisi noin 750 000 tonnin määrää massana, joka on pienehkön kaivoksen koko.

Kaivannaisjäteasetus ja maa-aineslainsäädäntö edellyttävät louhittavan kiviaineksen koostumuksen ja vaikutusten selvittämistä. Lähimmillään alle

100 metrin päässä kultakaivoksen kaivospiiristä on syytä olettaa, että kallioperässä pintamaissa olisi haitallisia mineraaleja.

Riippumatta haitallisista mineraaleista louhoksen päästöt tulisivat vähintäänkin pilaamaan alapuolista vesistöä kohtuuttoman suurilla räjähdysainetyypen päästöillä. Räjähdysaineita komponentteineen ei ole selvitetty, ja niissä voi olla muitakin haitallisia ja vaarallisia aineita. Suunniteltu laskeutusallas ei poista näitä. Lisäksi paremman laatuistakin kiviaineksesta voi irrota lukuisia haitta-aineita, kuten fluoridia, alumiinia, rautaa ja mangaania.

Lupa-asia ei kuulu kunnan toimivaltaan toiminnan merkittävien vesistövaikutusten vuoksi, eikä kunnalla ole toimivaltaa päättää pohjavesivaikutuksia aiheuttavasta toiminnasta, vaan ne edellyttävät aluehallintovirastolta ainakin vesilain mukaista lupaa. Louhos on suunniteltu noin 10 metriä pohjaveden pinnan alapuolelle. Pohjavesivaikutukset ovat ilmeisiä toiminnan aikana johtuen louhoksen kuivatuksesta ja sen jälkeen johtuen maa-alueen muuttumisesta tekojärveksi. Toiminnan päästötarkkailu pintavesiin (kaksi kertaa vuodessa keväisin ja syksyisin) on olematonta. Luvasta puuttuvat täysin vesistötarkkailu ja pohjavesien tarkkailu.

Louhimoiden pinta-alat lähialueella ylittävät 25 hehtaaria ainakin kaivoksen kanssa.

Lupa voi johtaa kaivoslain vastaiseen kaivannaiskivennäisten haaskaukseen ja laittomaan kaivostoimintaan.

Päätöstä ei ole hallintolainsäädännön mukaisesti perusteltu.

Oikeudenkäyntikulut tulee korvata johtuen lupaviranomaisen ilmeisistä virheistä. Tähänastiset kulut ovat 750 euroa käsittäen asiantuntijatyötä 100 euroa tunti.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Raahen kaupungin ympäristötarkastajalta on pyydetty lausunto valituksesta. Hallinto-oikeus on varannut Raahen kaupungille, Raahen kaupungin terveydensuojeluviranomaiselle ja kaavoitusviranomaiselle, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Pohjois-Pohjanmaan museolle tilaisuuden vastineen antamiseen valituksista. Puhuri Oy:lle on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksen johdosta sekä lupaviranomaisen lausunnon johdosta.

Raahen kaupungin ympäristötarkastaja on antanut valituksen johdosta lausunnon. Ympäristötarkastajan näkemyksen mukaan edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa valituksenalaisessa päätöksessä ja sen perusteluissa ilmenevällä tavalla, eikä päätöstä tulisi kumota. Luvan käsittelyä koskien toimivaltainen lupaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Maa-aineslain 2 §:n 1 kohdan mukaan kaivoslakiin (621/2011) perustuva kaivosmineraalien ottaminen on rajattu maa-aineslain ulkopuolelle.

Hakemusvaiheessa ei ole tullut ilmi sellaisia seikkoja, joiden perusteella asiassa olisi ollut tarpeen pyytää lausuntoa ELY-keskukselta. Asiassa ei ole katsottu tarpeelliseksi pyytää Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntoa, koska kyseessä ei ole kaivostoimintaa koskeva ympäristölupa-asia eikä suunniteltu ottamisalue sijaitse kaivospiirin tai kaivoksen malminetsintäalueella.

Suunniteltu toiminta ei sijoitu luokitellulle pohjavesialueelle. Lähin pohjavesialue (11926004 Lukkaroistenperä) sijaitsee noin kahdeksan kilometrin etäisyydellä. Siksi toiminnasta ei aiheudu sellaista pohjaveden laadun tai määrän muutosta, että vesilain mukainen lupa olisi tarpeen.

Erillinen vesistötarkkailu ei ole tarpeen, kun tarkkaillaan laskeutusaltaasta poisjohdettavia vesiä. Pohjaveden laadun tarkkailu on tarpeellista pääasiassa ottamisalueilla, jotka sijaitsevat luokitellulla pohjavesialueella tai joiden lähistöllä on talousvesikaivoja.

Puhuri Oy on antanut valituksen johdosta vastineen, jossa on pyydetty valituksen hylkäämistä.

Puhurin ottotoiminta ei liity Laivakankaan kaivoksen toimintaan tai ole muutoinkaan kaivostoimintaa, eikä se myöskään vaadi kaivoslain 16 §:n mukaista lupaa.

Kaivannaisjäteasetuksen 2 §:n mukaan asetusta sovelletaan kaivostoiminnasta syntyvään jätteeseen. Asetuksen 3 §:n 1 kohdan mukaan kaivannaisjätteellä tarkoitetaan kaivostoiminnassa syntyvää jätettä. Kun kyseessä ei kuitenkaan ole edellä todetulla tavalla kaivostoiminta vaan maa-aineslain mukainen ainesten otto, ei kaivannaisjäteasetus siten sovellu luvan kohteena olevaan toimintaan. Näin ollen kiviaineksen koostumusta tai vaikutuksia ei ole tarpeen selvittää kaivannaisjäteasetuksen mukaisesti.

Maa-aineslakiin ei sisälly valittajan esittämää kiviaineksen koostumuksen selvittämistä koskevaa vaatimusta. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisussa KHO 11.06.2018/2794 on vahvistettu, että sikäli kuin hakemuksesta ja ottamissuunnitelmasta ilmenee otettavien ainesten määrä ja laatu, maa- ja kallioperän rakenteen tarkempi selvittäminen ei ole lupamenettelyä varten tarpeen. Maa-aineslain 5 §:n mukaisessa ottamissuunnitelmassa on esitetty tarvittavassa laajuudessa vallitsevat luonnonolosuhteet, ainesten määrä ja laatu sekä hankkeen vaikutukset ympäristöön ja luonnonolosuhteisiin. Lupaharkinnassa ei ole tullut esiin seikkoja, jotka edellyttäisivät ottamissuunnitelmassa esitetyn lisäksi erityisiä selvityksiä haitallisista mineraaleista tai kiviaineksen koostumuksesta.

Pelkkä läheisyys kaivosalueeseen ei tarkoita, että ottoalueella olisi haitallisia mineraaleja kuten arseenia, raskasmetalleja, uraania, kvartsia ja asbestimineraaleja. Luvan perusteella otettava tavanomainen kalliokiviaines ei

sisällä merkittäviä määriä haitallisia aineita. Valittajat eivät ole esittäneet konkreettista näyttöä siitä, että juuri tällä alueella olisi haitallisia mineralisaatioita.

Toisin kuin valituksessa väitetään, [REDACTED] ei asu ottoalueen [REDACTED], vaan yli kahdeksan kilometrin päässä.

Laskeutusaltaat ovat tehokas keino poistaa kiintoainesta ja vähentää vesistökuormitusta. Ottotoiminnassa käytetään tavanomaisia, yleisesti käytettyjä räjähdysaineita. Räjähdysaineita komponentteineen ei ole tarpeen erikseen selvittää, sillä räjähdysaineista peräisin oleva tyyppi on pääosin sitoutuneessa muodossa, eikä aiheuta merkittävää vesistökuormitusta.

Pohjaveden pinnan alapuolelle ulottuva louhinta ei automaattisesti tarkoita, että toiminta edellyttäisi vesilain mukaista lupaa. Ratkaisevaa on, aiheutuuko toiminnasta merkittäviä pohjavesivaikutuksia. Vastineessa on viitattu korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuun KHO 27.1.2016/182.

Toiminnalla ei ole vaikutuksia vesistöön, eikä lupahakemuksen ratkaisu siksi kuulu valtion ympäristölupaviranomaiselle. Vastineessa on esitetty, että korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun KHO 2004:47 mukaan aluehallintovirastolla ei ollut toimivaltaa ratkaista louhintaa, murskausta ja asfalttiasemaa koskevaa ympäristölupahakemusta väitetyn vesien pilaantumisen vuoksi.

Ottosuunnitelmaan sisältyvien määräysten lisäksi luvassa on annettu riittävät määräykset toiminnan päästötarkkailusta ja otettu asianmukaisesti huomioon pintavesien tarkkailu. Luvan mukainen maa-aineksen otto ei edellytä erillistä pohjavesien tarkkailua, sillä toiminnan vaikutukset eivät ulotu niihin. Lupamääräyksissä on joka tapauksessa esitetty asianmukaiset vesiensuojelutoimet, mukaan lukien laskeutusaltaat ja vesien käsittely ennen niiden johtamista ympäristöön. Vastineessa on viitattu korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuun KHO 17.4.2014/1354.

Raahan kaupungin ympäristötarkastajan päätöksessä on esitetty asian tausta, sovelletut säännökset, lupaharkinnassa huomioon otetut seikat ja lupamääräykset perusteluineen. Päätös on asianmukaisesti perusteltu hallintolain 45 §:n vaatimusten mukaisesti.

Vastineessa on vaadittu valittajia korvaamaan Puhuri Oy:lle muodostuvat oikeudenkäyntikulut valituksen ilmeisen perusteettomuuden vuoksi. Valittajat ovat hakeneet luvan kumoamista muun muassa sillä virheellisellä perusteella, että toiminnalle olisi tullut hakea kaivos- ja vesilupaa.

Valittajat eivät antaneet vastaselitystä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Hallinto-oikeus ei tutki valitusta [REDACTED] tekemänä.

2. Hallinto-oikeus valituksen enemmälti hyläten lisää ympäristölupa-uuden lupamääräyksen 10a, joka kuuluu seuraavasti (*kursiivilla*).

10a. Luvanhaltijan on laadittava maa-ainesten ottamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 3 momentin 6 kohdassa tarkoitettu selvitys otettavan kiviaineksen laadusta ja toimitettava se lupaviranomaiselle kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen saatua lainvoiman. Lupaviranomainen täydentää tai täsmentää tarvittaessa ympäristöluvan määräyksen 13 mukaisia tarkkailun parametreja selvityksen perusteella sekä tarvittaessa lupamääräyksiä muiltakin osin.

3. Hallinto-oikeus hylkää valittajien ja luvan hakijan oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevat vaatimukset.

Perustelut

1. Tutkimatta jättäminen

Kun kysymys on maa-aineslain 4 a §:ssä tarkoitetusta maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupien yhteiskäsittelystä, päätökseen haetaan maa-aineslain 20 §:n 2 momentin mukaan myös maa-aineslupaa koskevalta osalta muutosta siten kuin ympäristönsuojelulain 190, 191, 196 ja 197 §:ssä säädetään. Ympäristönsuojelulain 191 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan valitusoikeus on asianosaisella. Lainkohtaa koskevan lainvalmisteluaineiston (HE 214/2013) mukaan lainkohdassa säädettäisiin valitusoikeudesta lähes samoin kuin aiemman ympäristönsuojelulain (86/2000) 97 §:ssä. Hallituksen esityksessä (HE 84/1999) on tältä osin lausuttu, että valitusoikeus olisi asianosaisilla, joita olisivat luvan hakija sekä haitankärsijät, joiden etua tai oikeutta päätös koskee.

Hallinto-oikeus toteaa, että arvioitaessa valitusoikeutta ympäristönsuojelulain mukaisessa lupa-asiassa on otettava huomioon hakemuksessa esitetty toiminta ja sen arvioidut vaikutukset sekä haitankärsijöiden omistamien tai hallinnoimien kiinteistöjen sijainti suhteessa toiminnan arvioituun vaikutusalueeseen sekä muut mahdolliset seikat, jotka voisivat osoittaa laissa tarkoitettua asianosaisuutta.

██████████ on ilmoittanut olevansa kiinteistönomistaja ██████████ varrella. Hallinto-oikeus on pyytänyt ██████████ esittämään selvitystä siitä, minkälaisia vaikutuksia valituksenalaisen päätöksen mukaisesta toiminnasta on hänen etuihinsa ja oikeuksiinsa, tai esittämään muita asiaan vaikuttavia perusteita. Lisäselvitys on pyydetty toimittamaan Vaasan hallinto-oikeuteen uhalla, että valitus voidaan muutoin jättää ██████████ osalta tutkimatta. Lisäselvitystä ei ole toimitettu.

Näin ollen valitus jätetään tutkimatta ██████████ osalta.

2. Pääasia

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulain 5 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristönsuojelulaissa tarkoitetaan ympäristön pilaantumisella sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa: a) terveyshaittaa; b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille; c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista; d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä; e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä; f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvilläolovelvollisuus*).

Ympäristönsuojelulain 17 §:n 1 momentin mukaan ainetta, energiaa tai pieneliöitä ei saa panna, päästää tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että: 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka pohjaveden laatu voi muutoin olennaisesti huonontua; 2) toisen kiinteistöllä olevan pohjaveden laadun muutos voi aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle taikka tehdä pohjaveden kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai 3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 34 §:n 1 momentin mukaan valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos: 1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen valtion ympäristölupaviranomaisessa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen; 2) muun kuin 1 kohdassa tarkoitetun toiminnan ympäristövaikutukset saattavat kohdistua huomattavassa määrin sijaintikuntaa laajemmalle alueelle; 3) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 3 luvun nojalla tai vesilaissa säädetyn muun kuin purkujohtoa koskevan tai tämän lain 68 ja 69 §:ssä tarkoitetun käyttöoikeuden perustamista ja lupahakemukset on 47 §:n mukaan käsiteltävä yhteiskäsittelyssä; 4) lupa on tarpeen 27 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella.

Saman pykälän 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitetun lupahakemuksen. Valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee kuitenkin lupahakemuksen, jos: 1) toiminta sijaitsee usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella; 2) kyse on sotilaskäyttöön tarkoitetusta toiminnasta; 3) lupa-asian yhteydessä ratkaistaan 136 §:ssä tarkoitettu maaperän tai pohjaveden puhdistamista koskeva asia, eikä toimivaltaa mainitun pykälän mukaisissa asioissa ole siirretty kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Saman pykälän 3 momentin mukaan jos samalla toiminta-alueella sijaitsevien toimintojen lupa-asian ratkaisu kuuluu osaksi valtion ympäristölupaviranomaisen ja osaksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan ja toimintoihin on haettava lupaa siten kuin 41 §:ssä säädetään, lupa-asian ratkaisee valtion ympäristölupaviranomainen.

Saman pykälän 4 momentin mukaan edellä 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista valtion ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan kuuluvista toiminnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Ympäristönsuojelulain 48 §:n 1 momentin mukaan lupaviranomaisen on tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytykset ja otettava huomioon asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset ja mielipiteet. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Saman pykälän 2 momentin mukaan ympäristölupa on myönnettävä, jos toiminta täyttää ympäristönsuojelulain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset.

Ympäristönsuojelulain 49 §:n 1–5 kohtien mukaan ympäristöluvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa: 1) terveyshaittaa; 2) merkittävää muuta 5 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua seurausta tai sen vaaraa; 3) 16–18 §:ssä kiellettyä seurausta; 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella; 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Ympäristönsuojelulain 52 §:n 1 momentin mukaan ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset: 1) päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista; 2) maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemisestä; 3) jätteistä sekä niiden määrän ja haitallisuuden vähentämisestä; 4) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa; 5) toiminnan lopettamisen jälkeisestä alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä sekä muista toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimista; 6) muista toimista, joilla ehkäistään tai vähennetään ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 112 §:n 1 momentin mukaan ympäristönsuojelulaissa tarkoitetaan: 1) kaivannaistoiminnalla kaivostoimintaa, sitä valmistelevaa tai siihen rinnastettavaa toimintaa, rikastamoa, kivenlouhimoa, muuta kivenlouhintaa, kivenmurskausta tai turvetuotantoa; 2) kaivannaisjätteellä kallio- tai maaperässä luonnollisesti esiintyvän orgaanisen tai epäorgaanisen aineksen irrotuksessa taikka sen varastoinnissa tai rikastuksessa syntyvää jätettä.

Ympäristönsuojelulain 113 §:n 1 momentin mukaan kaivannaistoimintaa koskevassa ympäristöluvassa tai 119 §:n mukaisen ilmoituksen johdosta

annettavassa päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset kaivannaisjätteestä sekä toimintaa koskevasta kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu: 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista; 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista; 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-aineslain 4a §:n 1 momentin mukaan ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristönsuojelulain (527/2014) mukainen ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteistä lupaa voidaan hakea yhdellä lupahakemuksella.

Maa-aineslain 5 a §:n 1 momentin mukaan luvan hakijan on tehtävä osana ottamissuunnitelmaa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jos ainesten ottamisessa tai niiden varastoinnissa tai jalostamisessa syntyy ympäristönsuojelulain 112 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kaivannaisjätettä. Jos ottamissuunnitelmaa ei tämän lain 5 §:n 1 momentin mukaan tarvita, luvan hakijan on esitettävä ympäristönsuojelulain 114 §:ssä tarkoitettu kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Saman pykälän toisen momentin mukaan kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on laadittava siten, että ehkäistään kaivannaisjätteen syntyä ja vähennetään sen haitallisuutta sekä edistetään jätteen hyödyntämistä ja turvallista käsittelyä. Jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, kaivannaisjätteestä, kaivannaisjätteen hyödyntämis- ja käsittelypaikasta, vaikutuksista ympäristöön, toimista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Saman pykälän kolmannen momentin mukaan mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos ainesten ottamiseen on haettava ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 7 §:n 1 momentin mukaan maa-ainesten ottamista koskevan lupa-asian ratkaisee kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan siirtämisestä säädetään kuntien

ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain 7 §:ssä. Edellä 4 a §:ssä tarkoitetun lupa-asian ratkaisee ympäristönsuojelulain 34–37 §:ssä säädetty toimivaltainen lupaviranomainen.

Maa-aineslain 7 §:n 2 momentin (22.12.2009/1577) mukaan ennen luvan myöntämistä lupaviranomaisen on pyydettävä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto, milloin 1) alueella on valtakunnallista tai muutoin huomattavaa merkitystä luonnonsuojelun kannalta; 2) alueella on merkitystä vesien suojelun kannalta; tai 3) ainesten ottaminen vaikuttaa välittömästi toisen kunnan alueeseen.

Valtioneuvoston ympäristönsuojelusta annetun asetuksen (713/2014) 2 § 2 momentin kohtien 6 a ja b mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee sellaisten ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukossa 2 tarkoitettujen, malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän ainesten ottoa koskevat hakemukset, kun kyseessä on; a) kivenlouhimo tai sellainen muu kuin maanrakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää, ja b) kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta tai sellainen tietyllä alueella sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää.

Ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 12 §:n 3 momentin (17.1.2019/50) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on pyydettävä lausunto elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta ympäristölupa-asiaa, joka koskee toiminnan sijoittumista tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalle pohjavesialueelle.

Hallintolain 45 §:n 1 momentin mukaan päätös on perusteltava. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.

Asiassa saatu selvitys

Puhuri Oy:n maa-aines- ja ympäristölupahakemus koskee kalliokiviaineksen ja moreenin ottoa, louhintaa ja murskausta kiinteistöillä 678-412-42-297 ja 678-412-9-47 Mattilanperän kylässä Ketunperän tuulivoimapuiston alueella Raahessa. Yhteislupaa on haettu 10 vuodeksi.

Suunniteltu ottoalue sijaitsee syrjäisellä metsätalousvaltaisella alueella noin 2 kilometrin etäisyydellä Laivakankaan kaivoksesta. Kallioperän päällä on 20–200 cm maata.

Ottoalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue (11926004 Lukkaroinenperä) sijaitsee noin 8 kilometrin etäisyydellä ottoalueesta kaakkoon.

Lähin asutus sijaitsee noin 2,5 kilometrin etäisyydellä ottoalueen koillispuolella. Lähin vapaa-ajan asutus sijaitsee noin 780 metrin etäisyydellä ottoalueen koillispuolella.

Hakemuksessa esitetty otettavan aineksen kokonaismäärä kymmenen vuoden aikana on 280 000 m³. Kalliota irrotetaan murskattavaksi noin 231 500 m³ ja moreenia käytettäväksi tuulipuiston täyttöihin 48 500 m³. Arvioitu vuotuinen ottamismäärä on 37 000 m³, mutta ottomäärä voi vaihdella vuosittain merkittävästi. Maa-aineksen pääasialliset käyttökohteet ovat Ketunperän tuulivoimapuiston tiestön rakentaminen ja kunnossapito sekä muut rakentamisen tarpeet. Louhintaa tehdään keskimäärin 99 000 tonnia ja maksimissaan 320 000 tonnia vuodessa. Kalliokivimursketta tuotetaan arviolta keskimäärin 62 000 tonnia ja maksimissaan 260 000 tonnia vuodessa.

Suunnitelma-alueen pinta-ala on noin 5,55 hehtaaria, josta ottoalue on noin 2,93 hehtaaria. Ottoalueen itäpuolelle tehdään noin 1 hehtaarin varastoalue. Ottamisalueet sekä ottamissyvyydet merkitään maastoon paaluilla ja korkeusmerkeillä. Ottamissyvyys on keskimäärin noin 10,5 metriä ja suurimmillaan 12,5 metriä.

Ottoaikana louhoksesta joudutaan pumppaamaan vesiä pois. Ottoalue muotoillaan siten, että alin louhintataso on korkeudella +22,0 m (N2000), pumppausallas voi olla tätä syvempi. Laskeutusallas on pinta-alaltaan vähintään noin 6 x 15 metriä ja syvyydeltään noin 0,5–1 metriä. Veden mukana kulkeva kiviöly laskeutuu altaan pohjalle. Laskeutusallas tyhjenetään vuosittain. Laskeutusaltaan jälkeen vedet virtaavat pintavalutuksena alaspäin tien reunasyvennykseen ja sieltä edelleen metsäojaan. Maanpinnan korkeus laskeutusaltaan kohdalla noin +34,0 m (N2000).

Alueelle on asennettu pohjavesiputki toukokuussa 2022. Pohjaveden on 18.6.2022 havaittu sijaitsevan tasossa +30,8 m (N2000) eli noin 1,5 metrin syvyydellä maanpinnasta. Hakemuksessa esitetty pohjaveden pinnan keskimääräinen korkeustaso on +30,80 m (N2000).

Louhintaa ja murskausta tullaan suorittamaan alueella keskimäärin kerran vuodessa noin 1–4 viikkoa kerrallaan, jolloin tuotteita tehdään kasoihin pitempiaikaista käyttöä varten.

Ottoalueesta muodostuu toiminnan lopettamisen jälkeen lampi, jonka vesitaso on 3.10.2024 päivätyn lopputilannekartan mukaan noin +31,5 m (N2000). Jos ottotoiminta alueella jatkuu ja sille haetaan lupa, niiltä osin alueen viimeistely siirtyy myöhemmäksi. Tulevan vesialtaan vesipinnan yläpuolinen osa luiskataan kaltevuuteen 1:3. Luiskaus suoritetaan siten, että kallio louhitaan noin 2 metrin korkuisina ja 6 metriä leveinä portaina ja luiskataan tämän jälkeen syntyneellä louheella. Louheen päälle voidaan levittää pintamaita vesirajan yläpuolella. Läjitysalueelle ja ottoalueen vierusalueille levitetään toiminnan loppuessa pintamaita pintamaan läjitysalueilta ja koko alue muotoillaan maastoon soveltuvaksi. Alue metsitetään joko istuttamalla tai kylväen.

Murskauslaitos sijoitetaan mahdollisimman kauas häiriintyvistä kohteista. Laitos sijoitetaan mahdollisimman lähelle kallioseinämää ja mahdollisimman alhaiselle tasolle ympäröivään maastoon nähden. Tuotevarastokasat sijoitetaan

mahdollisimman lähelle laitosta melusteiksi häiriintyvien kohteiden suuntaan, jolloin ympäröivä maasto sekä tuotevarastokasat muodostavat luonnollisen melu- ja pölysteen.

Hakemuksen mukaan kalliokiviaineksen ottamisesta ympäristölle aiheutuva pölyhaitta on vähäinen. Noudattamalla suunnitelmassa esitettyjä rajoituksia ei hankkeesta arvioida aiheutuvan haittaa pohjaveden tilaan eikä pohjaveden riittävyyteen.

Hakemuksessa on esitetty ottamissuunnitelma sekä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Oikeudellinen arviointi

Hallinto-oikeus toteaa ensinnä, että kyseessä on maa-aineslain mukainen kalliokiviaineksen ja moreenin ottaminen pois kuljetettavaksi. Asiassa saadun selvityksen mukaan kalliokiveä käytetään alueelle sijoittuvan tuulivoimapuiston tiestön rakentamiseen ja muihin rakentamisen tarpeisiin. Kyse ei ole kaivostoiminnasta, joten toimintaan ei sovelleta kaivoksia koskevaa lainsäädäntöä, kuten kaivoslakia. Siten tässä asiassa ei arvioida kaivosluvan haltijaa koskevaa kaivoslain 18 § 1 momentin kohdan 3) mukaista velvoitetta huolehtia siitä, että louhinnassa ja hyödyntämisessä ei tapahdu ilmeistä tuhlausta.

Kiviaineksen koostumuksen ja vaikutusten selvittäminen

Valituksenalaisen päätöksen tarkoittamassa kallion louhinnassa ja murskauksessa ei synny ympäristönsuojelulain 112 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua kaivannaisjätettä, lukuun ottamatta pintamaita ja selkeytysaltaan hienoaainesta, koska kyse on maa-ainesten ottamisesta, jossa louhitaan ja murskataan hyötykäyttöön tulevaa kallioainesta. Toiminnassa ei synny erikseen pitkäaikaisesti läjitettävää kiviainesta, jota ei oteta hyötykäyttöön. Näin ollen toiminnasta syntyvä kalliomurske ei ole edellä mainitussa pykälässä tarkoitettua kaivannaisjätettä vaan kiviainesta, jota ei poisteta käytöstä. Asiassa on esitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jonka hyväksyminen on kuulunut asiassa toimivaltaisen kunnan ympäristölupaviranomaisen toimivaltaan, kun otetaan huomioon maa-aineslain 5a § ja 7 §:ssä lausuttu sekä ympäristönsuojelulain 34 ja 113 § sekä valtioneuvoston ympäristönsuojelusta antaman asetuksen 2 §:n 2 momentin 6a ja b kohta.

Maa-ainesten ottoon liittyvä jätehuoltosuunnitelma voidaan liittää ottamissuunnitelmaan maa-aineslain 4a §:n mukaisesti ja tietoja otettavien ainesten laadusta ei ole tarpeen esittää jätehuoltosuunnitelmassa siltä osin kuin ne on esitetty ottamissuunnitelmassa. Valtioneuvoston maa-ainesten ottamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 3 momentin 6 kohdan mukaan luvanhaltijan on esitettävä selvitys otettavan kiviaineksen laadusta, jos sitä ei jo ole ottamissuunnitelmaassa. Hallinto-oikeus toteaa, että

ottamissuunnitelmassa ja kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa on riittävällä tavalla esitetty toiminnasta syntyvä kaivannaisjäte ja sen käsittely.

Kiviaineksen laatua ei ole selvitetty lupahakemuksessa, mistä syystä se on ollut valtioneuvoston maa-ainesten ottamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 3 momentin 6 kohta huomioon ottaen puutteellinen. Kun kuitenkin otetaan huomioon toiminnan laajuus, sijainti, kiviainesten lyhyt varastointiaika sekä valituksessa esitetyt haitta-aineet ja niiden liukoisuusominaisuudet ja lupamääräyksen 13 tarkkailumääräys, hallinto-oikeus katsoo ettei valituksenalaista päätöstä ole tarpeen tästä syystä kumota, mutta asian myöhemmäksi selvittämiseksi on tarpeen ympäristönsuojelulain 54 §:n mukaisen erityisen selvitysvelvollisuuden lisääminen uuteen lupamääräykseen 10a, jonka perusteella lupaviranomainen voi muuttaa tarkkailua tai muita lupamääräyksiä.

Vaikutukset pohjaveteen ja vesistöihin

Asiassa on valituksen johdosta arvioitava, vaatiiko hanke vesilain mukaisen luvan maa-aineslain 3 §:n 4 kohdan ja vesilain 3 luvun 2 §:n perusteella. Kyseessä oleva ottoalue ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella ja lähin pohjavesialue sijaitsee kahdeksan kilometrin etäisyydellä toiminta-alueesta. Ottoalueen lähellä ei ole talousvesikaivoja.

Hallinto-oikeus katsoo, että hankkeesta ei saadun selvityksen perusteella ennalta arvioiden aiheudu sellaista pohjaveden laadun tai määrän muutosta, että sille olisi tullut hakea valtion lupaviranomaisen toimivaltaan kuuluva vesilain mukainen lupa.

Ottoalueelle kertyvät valumavedet käsitellään laskeutusaltaassa, joka on ennalta arvioiden riittävä kiintoaineksen poistamiseen. Hakemuksen mukaan laskeutusallas tyhjennetään vuosittain ja valituksenalaisen päätöksen mukaan se on määrätty tyhjennettäväksi tarpeen mukaan. Vedet johdetaan metsäojia pitkin Tuoreenmaanojaan, jonne on matkaa noin 800 metriä.

Räjähdysaineiden käytöstä aiheutuvia ympäristövaikutuksia, lähinnä tyyppiyhdisteiden aiheuttamaa rehevöitymistä, on pidettävä vähäisinä ottaen huomioon räjäytysten vähäinen määrä ja yleisesti tiedossa oleva vaikutukset emulsioräjähdysaineista.

Hallinto-oikeus katsoo, että hankkeesta ei vesien suojelua ja tarkkailua koskevat lupamääräykset 10a, 12, 13, 16 ja 25 huomioon ottaen aiheudu ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vesistön pilaantumista.

Hallinto-oikeus katsoo, että lupamääräyksissä 12 ja 13 annetut määräykset ovat riittäviä pintaveden laadun tarkkailuun ja täyttävät ympäristönsuojelulain 62 §:n vaatimukset. Kun otetaan huomioon toiminnan laatu ja laajuus sekä hallinto-oikeuden lisäämä uusi lupamääräys, valituksessa esitetyille annettuja tarkkailumääräyksiä kattavammalle tarkkailulle ei ole perusteita.

Ympäristövaikutusten arviointi

Tässä tapauksessa ottoalueen pinta-ala on 2,93 hehtaaria sekä ottamismäärä kokonaisuudessaan 280 000 kiintokuutiometriä kymmenen vuoden aikana.

Hallinto-oikeus toteaa ensiksi, että valituksenalaisen päätöksen tarkoittama toiminta ei muodosta läheisen kaivoshankkeen kanssa sellaista kokonaisuutta, että toiminnan ympäristövaikutusten arvioinnin tarpeen tarkastelussa tulisi ottaa huomioon läheisen kaivoksen pinta-ala.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 1 momentin mukaan mainittua lakia sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Lain liitteessä 1 on lueteltu arviointimenettelyssä arvioitavat hankkeet. Liitteen 1 kohdan 2 b) mukaan arviointimenettelyä sovelletaan kiven, soran tai hiekan ottoon, kun ottamisalueen pinta-ala on yli 25 hehtaaria, tai kun otettava ainesmäärä on vähintään 200 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Hanke ei kokonsa tai otettavan aineksen määrän puolesta vastaa liitteen 1 mukaista hanketta, joten kyseessä ei ole hanke, johon olisi laitosluettelon perusteella sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 1 momentissa tarkoitettuun muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Saman pykälän 3 momentin mukaan päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on sen lisäksi, mitä 2 momentissa säädetään, otettava huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

Kysymyksessä olevan hankkeen otettava ainesmäärä alittaa selvästi säädetyn arviointimenettelyä edellyttävän pinta-alan ja kiintokuutiometrimäärän. Kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne, hallinto-oikeus toteaa, että hanke ei todennäköisesti aiheuta laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia, joiden vuoksi hankkeeseen tulisi soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Näistä syistä valituksenalaista päätöstä ei ole syytä kumota sillä perusteella, että ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei ole tehty.

Valituksenalaisen päätöksen perustelut ja hankkeesta pyydytetyt lausunnot

Asiasta saadun selvityksen mukaan hakemuksesta on pyydetty lausunto terveydensuojeluviranomaiselta, Raahen kaupungin kaavoitukselta ja Pohjois-Pohjanmaan museolta. ELY-keskukselta ei ole pyydetty lausuntoa.

Lupahakemuksesta ei ole ympäristönsuojelulain 12 §:n nojalla tarpeen pyytää lausuntoa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolta, koska hankkeeseen ei kuulu vaarallisten kemikaalien laajamittaista käsittelyä ja varastointia eikä ELY-keskuksen lausuntoa, koska hanke ei sijoitu pohjavesialueelle. Pohjois-Pohjanmaan liiton lausunnon pyytäminen ei myöskään ole ollut lupaharkinnan kannalta tarpeellinen ympäristönsuojelulain 42 §:n, maa-aineslain 7 §:n 2 momentin taikka maa-ainesasetuksen 4 §:n perusteella.

Lupakäsittelyn lausuntopyyntömenettely asiassa on siten ympäristönsuojelulain ja maa-aineslainsäädännön mukainen.

Valituksenalaisessa päätöksessä on esitetty lupahakemuksen ja tehtyjen selvitysten perusteella maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset, lupamääräysten perustelut sekä vastattu asiassa annettuihin lausuntoihin ja muistutukseen. Hallinto-oikeus katsoo, että valituksenalainen päätös on perusteltu hallintolain 45 §:n mukaisesti.

Johtopäätös

Asiassa ja valituksen perusteella ei ole tullut esiin muita seikkoja, joiden perusteella päätöstä olisi muilta osin muutettava tai se olisi kumottava. Raahen kaupungin ympäristötarkastaja on ollut asiassa toimivaltainen lupaviranomainen.

3. Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Pykälän 2 momentin mukaan korvausvelvollisuuden kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon asian oikeudellinen epäselvyys, osapuolten toiminta ja asian merkitys asianosaiselle.

Hallinto-oikeus katsoo, että asian ratkaisu pääosin huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että valittajat sekä luvan hakija joutuvat pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Vaatimukset oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta on siten hylättävä.

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksestä ilmoittaminen

Raahen kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta kuntalain 108 §:n mukaisesti. Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen saa hakea muutosta.

Velvollisuus ilmoittaa päätöksestä

██████████ on viipymättä tämän päätöksen saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista yhteisen kirjelmän allekirjoittaneille.

Ilmoitusvelvollinen on velvollinen korvaamaan ilmoittamatta jättämisestä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun tai muihin olosuhteisiin nähden harkitaan kohtuulliseksi (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 94 §, hallintolaki 56 § 2 mom ja 68 §).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **23.4.2026**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Janne Marttila ja Päivi Kentala sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Saara Juopperi.

Esittelijä Ella-Noora Jaakkola

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta

[REDACTED] asiakumppaneineen

Jäljennös maksutta

Puhuri Oy

Asiamies: [REDACTED]

Raahen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Raahen kaupungin kaavoitusviranomainen

Raahen kaupunginhallitus

Kalajoen ympäristöterveydenhuolto

Oulun museo

Lupa- ja valvontavirasto/lupaviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto/valvontaviranomainen

Lupa- ja valvontavirasto/yleisen edun valvontayksikkö

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus

Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:

<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#